

Nr 7

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om höjd mervärdeskatt på vissa varor; given Stockholms slott den 2 januari 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om höjd mervärdeskatt på vissa varor.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Såsom aviserats i statsverkspropositionen är avsikten att förslag skall läggas fram om höjning av mervärdeskatten till 14 % vid årsskiftet 1970/71. För att motverka den köprush som därigenom kan befaras under år 1970 främst beträffande kapitalvaror föreslås i denna proposition, att skattehöjningen i fråga om vissa sådana varor skall genomföras redan den 1 februari 1970.

Förslag
till
Förordning
om höjd mervärdeskatt på vissa varor

Härigenom förordnas, att skatt enligt förordningen (1968:430) om mervärdeskatt skall utgå med 14 procent av beskattningsvärdet vid skattepliktig omsättning eller införsel av följande varor, nämligen

1. **personbil och med skåp-**, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustad lastbil med tjänstevikt ej över 1 800 kilogram med undantag av fordon som är avsett att användas i yrkesmässig trafik,
2. motorcykel, snöskoter samt campingvagn eller s. k. husvagn,
3. fartyg och fartygsmotor med undantag av fartyg eller motor till fartyg som är avsett att användas i yrkesmässig trafik,
4. televisionsmottagare, även i kombination med radiomottagare, skivspelare eller liknande, med undantag av s. k. monitor och annan mottagare för bild- och ljudöverföring per tråd,
5. diskmaskin, frysskåp, frysbox, kylskåp, svalskåp, elektrisk tvättmaskin och elektrisk torkcentrifug samt elektrisk spis av golvmmodell och annan elektrisk spis som är utrustad med ugn.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1970.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 2 ja-
nuari 1970.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *höjd mervärdeskatt på vissa varor* och anför.

I finansplanen till årets statsverksproposition har aviserats, att särskilda propositioner avses läggas fram till vårriksdagen med förslag till en långtgående skattereform avseende i första hand beskattningen av enskilda personer. En allmän orientering om reformens innebörd och omfattning lämnas i finansplanen. Under hänvisning härtill kan jag här begränsa mig till att framhålla, att reformen innebär en ytterligare omfördelning av beskattningen från direkt till indirekt skatt inom ramen för ett i stort sett oförändrat totalt skatteuttag. Målsättningen för reformen är i främsta rummet att åstadkomma lättnader i den totala beskattningen för låginkomstgrupperna och att genomföra en i princip individuell inkomstbeskattning. Det skattebortfall som dessa åtgärder medför avses bli kompenserat i första hand genom höjning av mervärdeskatten. I finansplanen redovisas, att reformens genomförande kräver en höjning av skattesatsen för mervärdeskatten från nuvarande 10 % till 14 %.

Skattereformen är avsedd att genomföras vid årsskiftet 1970/71. Om riksdagen bifaller förslagen, kommer det redan under första hälften av innevarande år att föreligga beslut om en höjning av mervärdeskatten den 1 januari 1971, dvs. vid en tidpunkt mer än sex månader framåt i tiden. Räknat från aviseringen av reformen i finansplanen, rör det sig i det närmaste om ett helt år innan mervärdeskatt höjningen träder i kraft. Detta förhållande inger betänkligheter.

Mervärdeskatten utgår på priset inklusive skatt som beskattningsvärde. En höjning av skattesatsen från 10 % till 14 % innebär därför, att det mot skatten svarande pålägget på pris före skatt ökar från 11,11 % till 16,28 %.

Vid fullt genomslag i priserna ger detta en prishöjning om 4,65 %. En sådan mot skattesatshöjningen svarande priseffekt är större än den som för-
anleddes av den allmänna varuskatten, både vid dess införande den 1 ja-
nuari 1960 med skattesatsen 4 % och vid därefter vidtagna höjningar av
skatten innan den avlöstes av mervärdeskatten. Man har därför anledning
att räkna med, att en höjning av mervärdeskatten liksom fallet var vid in-
förandet och vid senare höjningar av den allmänna varuskatten kommer
att utlösa en köprush i den meningen att viss konsumtion tidigare läggs för
att inte träffas av en av skatten betingad prishöjning.

Konjunkturinstitutet har gjort vissa beräkningar av verkningarna i detta
hänseende under den allmänna varuskattens tid. Dessa beräkningar ger bl. a.
vid handen, att inköp till ett sammanlagt värde av ca 600 milj. kr. tidigare-
lades inför den höjning av skatten från 6 % till 9,1 % som skedde den 1 juli
1965.

Höjningen av mervärdeskatten utgör en integrerande del av den aviserade
skattereformen. Den är nödvändig för att skapa utrymme för sänkt direkt
skatt. Det är därför naturligt, att höjningen av mervärdeskatten samordnas
i tiden med övriga åtgärder som reformen omfattar. Denna grundprincip får
dock inte utesluta möjligheterna att göra sådana avsteg som är ägnade att
förhindra verkningar som ter sig stötande från rättvisesynpunkt och som
dessutom skulle kunna medföra betydande och allvarliga marknadsmässiga
och samhällsekonomiska störningar. Enligt min mening är det därför befo-
gat att genom särskilda arrangemang beskära möjligheterna att genom tidi-
gareläggning av inköp undgå en höjning av mervärdeskatten. Detta bör ske
genom åtgärder som riktar sig mot eftertraktade, dyrare kapitalvaror, för
vilka skattehöjningen beloppsmässigt får en mera betydande priseffekt.
Konjunkturinstitutets undersökningar har visat, att tidigareläggningen av
inköpen både när den allmänna varuskatten infördes och när skatten sedan
höjdes gällde främst sådana varor.

Under hänvisning till det nu sagda förordar jag, att åtgärder i syfte att
motverka en köprush vidtas på det sättet, att höjningen av mervärdeskatten
sätts i kraft vid en tidigare tidpunkt än den 1 januari 1971 för vissa bestäm-
da kapitalvaror. För att åtgärden skall få den åsyftade effekten, bör höj-
ningen genomföras med kortast möjliga tidsutdräkt. Jag förordar därför,
att höjningen av mervärdeskatten i denna del i princip skall genomföras
den 1 februari 1970.

Vid bestämningen av det område som bör omfattas av en sådan tidigarel-
läggning av mervärdeskattehöjningen måste även redovisningsmässiga och
kontrolltekniska synpunkter beaktas. Redan begränsningen till särskilt efter-
traktade och dyrare kapitalvaror kan förväntas underlätta den praktiska
tillämpningen. Ytterligare fördelar i detta hänseende nås, om höjningen om-
fattar samtliga varor av visst slag och dessutom inriktas på varor som nor-
malt tillhandahållas i vad som kan kallas komplett skick. Med beaktande av

sådana synpunkter har jag ansett mig böra begränsa höjningen av mervärde skatten den 1 februari 1970 till följande varor, nämligen

1. personbilar och med skåp-, stationsvagns- eller personbilskarosseri utrustade lastbilar med tjänstevikt ej över 1 800 kg, med undantag av sådana fordon som är avsedda att användas i yrkesmässig trafik (t. ex. taxibilar),
2. motorcyklar och snöskotrar samt campingvagnar (husvagnar),
3. fartyg och fartygsmotorer med undantag av fartyg eller motorer till fartyg som är avsedda att användas i yrkesmässig trafik,
4. televisionsmottagare, även i kombination med radiomottagare, skivspelare e. d., med undantag av mottagare för bild- och ljudöverföring per tråd (t. ex. monitorer),
5. diskmaskiner, frysskåp och frysboxar, kylskåp och svalsåp, elektriska tvättmaskiner och torkcentrifuger samt elektriska spisar av golvmodell och andra elektriska spisar med ugn.

Det bör beaktas, att begagnade personbilar och begagnade motorcyklar samt fiskefartyg, bogserbåtar, vissa livräddningskryssare och andra fartyg för yrkesmässig person- eller godsbefordran med en nettodräktighet av minst 20 registerton är undantagna från skatteplikt till mervärdeskatt. Dessa varor berörs därför inte av den förordade skattehöjningen, eftersom denna givetvis gäller endast varor som är skattepliktiga enligt förordningen (1968:430) om mervärdeskatt. Det kan också framhållas, att det beträffande de angivna hushållsmaskinerna blir en faktisk skattehöjning den 1 februari 1970 endast vid försäljningar till konsumenter. Säljs sådan vara exempelvis till en byggmästare för en byggnadsentreprenad kommer visserligen höjd skatt på leveransen till byggmästaren att utgå fr. o. m. nämnda dag, men byggmästaren har liksom andra skattskyldiga till mervärdeskatt rätt att lyfta av all s. k. ingående skatt på inköp för verksamheten i sin mervärdeskatteredovisning. Om den entreprenad, för vilken inköpet gjorts, medför skattskyldighet före den 1 januari 1971, kommer mervärdeskatt på entreprenaden att utgå enligt nu gällande bestämmelser. Med beaktande av den reduceringsregel som gäller bl. a. för byggnadsentreprenader blir skatten 10 % av 60 % av entreprenadsumman inklusive skatt, dvs. 6 %. Används varan för en entreprenad för vilken skattskyldighet inträder efter årsskiftet 1970/71, kommer höjd skatt att utgå på entreprenaden på grund av den generella höjning av mervärdeskatten den 1 januari 1971 som ingår i den aviserade skattereformen. Skattesatsen 14 % ger då vid oförändrad reduceringsregel en faktisk skattehöjning från 6 % till 8,4 % av entreprenadsumman inklusive skatt. För att den här förordade höjningen av mervärdeskatten den 1 februari 1970 skulle få generell verkan på de angivna hushållsmaskinerna, skulle den få utsträckas till att gälla även byggnadsentreprenader. Detta har jag dock inte ansett mig böra förorda. Med den föreslagna utformningen kan den höjda mervärdeskatten på vissa varor beräknas omfatta ett konsumtionsunderlag av f. n. i runt tal 3 400 milj. kr. för år räknat

Inom finansdepartementet har utarbetats förslag till författning för den nu förordade höjningen av mervärdeskatten på vissa bestämda varor. Förslaget innebär, att höjningen sker genom en särskild fristående förordning så utformad, att bestämmelserna i förordningen (1968:430) om mervärdeskatt blir tillämpliga även på omsättning och införsel för vilken höjd skatt skall utgå fr. o. m. den 1 februari 1970. Härav följer bl. a., att redovisning av höjd mervärdeskatt skall ske på samma sätt och i samma ordning som redan gäller för mervärdeskatten. Redovisning av både höjd, ordinarie och reducerad mervärdeskatt kan ske på en och samma blankett

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om höjd mervärdeskatt på vissa varor*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten